

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
СПІЛКА ОРЕНДАРІВ І ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ
СПІЛКА ПІДПРИЄМЦІВ МАЛИХ, СЕРЕДНІХ І ПРИВАТИЗОВАНИХ
ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

ВСЕУКРАЇНСЬКА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«АКТУАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ:
ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО МАЛІ ВИРОБНИЧІ БІЗНЕС-
ПАРКИ»**

(м. Київ, 15 листопада 2016 р.)

Київ – 2016

Рекомендовано до друку Вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права (протокол № 4 від 27 грудня 2016 р.)

Організаційний комітет конференції:

Голова – Галунько Валентин Васильович, доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного публічного права;

Співголова – Курило Володимир Іванович, доктор юридичних наук, професор, академік Академії вищої освіти України, заслужений юрист України, лауреат Премії імені Ярослава Мудрого, віце-президент академії наук вищої освіти України;

Ковальська Віта Володимирівна – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного публічного права;

Журавльов Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук, доцент, Перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України;

Секретар – Куркова Ксенія Миколаївна, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Науково-дослідного публічного права.

ПЗ7 Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 15 листопада 2016 р. Ред. кол. В. В. Галунько, Є. Ю. Соболев, В. Ю. Оксін, К. М. Куркова та ін. К. : НДІПІ, 2016. 38 с.

В збірнику розміщені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки», які доповідалися учасниками конференції – науковцями Науково-дослідного Інституту публічного права, інших наукових установ та вищих навчальних закладів під час пленарного засідання, а також окремі тези доповідей провідних науковців і практиків з найбільш актуальних питань, що стосуються створення бізнес-парків.

Тези доповіді учасників, що не увійшли до цього збірника, розміщено на офіційному веб-сайті Науково-дослідного інституту публічного права за електронною адресою: www.sipl.com.ua.

Для науковців, викладачів, практикуючих юристів, аспірантів, студентів юридичних факультетів, а також всіх, хто цікавиться проблемами створення бізнес-парків.

Тексти тез представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

© Науково-дослідний інститут публічного права, 2016

ЗМІСТ

Галуцько В.

Реалізація проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» як чинник добробуту українського народу.....4

Карамушка Л., Лагодзінська В.

Гармонійність мотивів участі підприємців у веденні ділових переговорів як умова забезпечення ефективних стосунків із соціумом.....8

Черепов Л.

Використання об'єктів інтелектуальної власності у малих виробничих бізнес-парках.....11

Лагодзінський В.

Критичне мислення у бізнесі.....13

Мазур І., Богуславський О., Солодовнікова Х.

Основні напрями діяльності бізнес-асоціацій в Україні.....17

Басс В.

Деякі питання підтримки малого бізнесу в зарубіжних країнах та перспективи створення малих бізнес-парків в Україні.....23

Соболь Є.

Створення бізнес-парків як перспектива працевлаштування осіб з інвалідністю.....30

Рішення учасників науково-практичної конференції «Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» (Київ, 15 листопада 2016 р.).....36

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МАЛІ ВИРОБНИЧІ БІЗНЕС-ПАРКИ» ЯК ЧИННИК ДОБРОБУТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Галуцько В. В.

*Директор Науково-дослідного інституту публічного права
д.ю.н., професор, Академік АН ВО України*

Український народ самий освічений і працездатний в ЄС, однак живе бідно. При цьому, десятки тисяч етнічних українців громадян Канади, США, Австралії, Великої Британії, Польщі, Іспанії, Аргентини в ін., досягли видатних успіхів за межами України. Крім того, мільйони наших співвітчизників-заробітчан в країнах-учасницях ЄС, Канади, США, стали заможними. За даними банківських структур щорічно наші заробітчани перераховують в Україну родичам більше 3 мільярдів доларів США.

Тим самим, громадяни Українці за кордоном можуть себе реалізувати, а в Україні, ні, так як, в нашій державі не створені умови для заснування і розвитку бізнесу. Малі і середні виробничі підприємства через корупцією суб'єктів владних повноважень, високі податки та відсутність підтримки від центральної і регіональних влад, практично припинили своє існування.

Результатом такого стану стало те, що в умовах сьогодення вже немає що відновлювати у сфері малого виробничого бізнесу. Треба засновувати і розвивати нові виробничі підприємства за рахунок інвестицій громадян України, так як розраховувати на іноземні інвестиції не приходиться. Позитивним в цьому аспекті є те, що розпочалася реальна боротьба із корупцією. Однак антикорупційні заходи є необхідною, проте не достатньою умовою для заснування і розвитку виробничого підприємства.

Український народ є унікальним, він не є схожим ні на поляків, ні на грузин та інших наших сусідів. В умовах відсутності дієвого антикорупційного законодавства (1991-2015 рр.) майже мільйон наших співвітчизників скопили сотні тисяч нелегального капіталу [2]. Ця минула еліта нашого суспільства, звільнені судді, прокурори, вищі посадові особи інших правоохоронних органів, керівництва центральних та місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Більшість їх капіталу знаходиться за кордоном, які повернути шляхом кримінальних переслідувань майже не можливо. Вони накопили мільярди доларів США, які є потенційними інвестиціями в економіку України.

В умовах сьогодення колишня «еліта» нашого суспільства є провідним чинником протидії антокорупційній та іншим реформам в державі. При цьому треба розуміти, що вони стали такими не по своїй вині. В ті часи зробити управлінську кар'єру і заробити капітал іншим шляхом було не можливо. Це не їхня вина, а їхня біда. Великий управлінський досвід та капітал цих людей треба позитивно використати для заснування і розвитку нових виробничих вітчизняних підприємств. Коли ці високоосвідченні і з великим досвідом люди, знайдуть собі застосування, як інвестори і підприємці, зможуть легально вкласти у виробництво свій капітал, то вони із гальма реформ перетворяться в його прогрес.

Крім того, після прийняття цього законопроекту в розвиток виробничих підприємств будуть вкладати інвестиції сотні тисяч наших заробітчан, практично вже діаспора, так як більшість із них є легалізованим в країнах-учасницях ЄС, США і Канади.

Ще одним чинником необхідності прийняття цього законопроекту є те, що процес інтеграції України до повноцінного членства в ЄС гальмується, за оптимістичними прогнозами мінімум на 20 років. Цей час треба використати для заснування і розвитку потужного виробничого експортно-орієнтованого потенціалу, щоб вступати в ЄС не прохачами, а фінансово-соціально збалансованою державою.

В умовах децентралізації основне управлінське навантаження щодо створення малих виробничих бізнес - парків має лягати на органи місцевого самоврядування. Уособленням органів місцевого самоврядування на місцях є сільський, селищний, міський голови. Саме на них, виливається увесь негатив, усі прорахунки центральної державної влади, обласної та районної рад. З метою забезпечення матеріальних потреб територіальної громади їм необхідно сприяти розвитку малого та середнього бізнесу у своїй територіальній громаді. Сприяти заснуванню на території громади нових виробничих підприємств, які зможуть здійснювати експорт інтелектуальної та промислової продукції.

Більш того, без заснування і розвитку сотні тисяч виробничих підприємств на Україні не вдасться побороти безробіття (усім посад суддів, прокурорів, поліцейський та інших працівників бюджетної сфери не вистачить, забезпечити громадян високооплатною роботою, належні соціальні стандарти не працюючим).

Таким чином, проект Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» має стимулювати залучення внутрішніх інвестицій у розвиток вітчизняного виробничого підприємництва (до 5 мільйонів доларів США), на відміну від Закону України від 21.06.2012 № 5018-VI «Про індустриальні парки», який зорієнтований на залучення великих іноземних інвестицій [4].

Мета проекту закону України «Про малі виробничі бізнес – парки», полягає в тому щоб створи правотворчі, організаційні, митні, податкові, економічні, фінансові, інвестиційні заходи, щоб жителі територіальних громад не шукали собі роботу, а створювали за сприянням органів місцевого самоврядування – підприємства та собі робочі місця самостійно. Реалізувати мрію більшості українців – бути господарями своєї матеріальної долі, а не залежати від волі працедавця.

Ціль законопроекту полягає у зниженні податкового навантаження на нові малі виробничі підприємництва в Україні, легалізації капіталу громадян України вкладених у застосування і розвиток підприємств бізнес-парків.

Завдання законопроекту полягає у врегулюванні норм Податкового кодексу України, що надасть змогу підприємствам бізнес – парків податкові канікули на перший період діяльності та пільговий режим оподаткування на послідуєчий. Врегулювання норм Митного кодексу України щодо особливого експортно-імпортного режиму.

Прийняття проекту Закону сприятиме активізації внутрішньої інвестиційної діяльності, зростанню обсягів прямих інвестицій в реальний сектор економіки, стимулюванню промислового виробництва, створенню нових високотехнологічних виробництв та сотень тисяч високопродуктивних робочих місць, збільшенню обсягів та асортименту випуску експортно-орієнтованої продукції та, як наслідок, підвищенню конкурентоспроможності економіки, покращити законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері розвитку малого бізнесу, підвищить продуктивність і конкурентоспроможність його суб'єктів, зменшить навантаження на підприємницьку діяльність і цим самим підвищить роль малого підприємництва у формуванні ВВП нашої країни та покращить добробут громадян України [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45. № 46-47. № 48. Ст.552.
2. Під маєтком заступника голови Миколаївської ОДА Романчука виявили підземні тунелі. 112UA. 2016. URI: <http://ua.112.ua/avarii-np/pid-maietkom-zamholovy-mykolaiivskoi-oda-romanchuka-buly-pidzemni-tuneli-sbu-316184.html>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14. № 15-16. № 17. ст.112.
4. Про індустріальні парки : Закон України від 21.06.2012 № 5018-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 22. Ст.212.

5. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 34. Ст.343.

6. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць : Закон України від 06.09.2012 № 5205-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 32. Ст.410.

7. Проект Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки». Науково-дослідний інститут публічного права: веб-сайт. 2016. URI: <http://sipl.com.ua/?p=3615>

ГАРМОНІЙНІСТЬ МОТИВІВ УЧАСТІ ПІДПРИЄМЦІВ У ВЕДЕННІ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ СТОСУНКІВ ІЗ СОЦІУМОМ

Карамушка Л. М.

Заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, завідувач лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України,

*член-кореспондент НАПН України,
д.псих.н., професор*

Лагодзінська В. І.

*Науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.
к.псих.н.*

Актуальність дослідження. Важливе місце в розвитку економіки України займає підприємницька діяльність, яка розвивається достатньо суперечливо. Однією із важливих умов ефективної підприємницької діяльності є, на наш погляд, розвиток адекватних мотивів управлінської діяльності, зокрема, в контексті взаємодії підприємців із соціумом.

Зазначена проблема стосується, як підприємницької діяльності в цілому, так і окремих напрямків її здійснення, зокрема, ведення ділових переговорів. Дана проблема не знайшла достатнього вивчення в літературі.

Мета дослідження. Проаналізувати рівень розвитку основних мотивів участі підприємців у здійсненні ділових переговорів та виявити місце серед них соціальних мотивів.

Методика та організація дослідження. Дослідженням було охоплено 246 підприємців різних регіонів України. Серед опитаних було 33,9% чоловіків та 66,1% жінок. За віковим складом вибірка була розподілена таким чином: до 30 років – 18,3%; 31–40 років – 33,3%; 41–50 років – 28,3%; понад 50 років – 20,0%.

Дослідження здійснювалось за допомогою опитувальника «Мотиви підприємницької діяльності» (Л.М. Карамушка, В.І. Лагодзінська).

Математична обробка даних здійснювалась за допомогою пакета статистичної обробки даних SPSS (версія 13).

Результати дослідження.

1. Констатовано, що найбільш вираженими є *фінансові-прибуткові мотиви*. Високий рівень розвитку таких мотивів (укладання вигідної

фінансової угоди; отримання прибутку) виявлено у переважній більшості опитаних – відповідно у 80,6% та 76,1% підприємців.

Також найбільш вираженими є *мотиви забезпечення економічного благополуччя*. Високий рівень таких мотивів (забезпечення економічного благополуччя своєї родини; забезпечення власного економічного благополуччя) також виявлено у значній кількості опитаних – відповідно у 74,6% та 62,0% підприємців.

Це свідчить про те, що мотиви *фінансово-економічної спрямованості* посідають провідне місце в структурі мотивів участі підприємців у веденні ділових переговорів.

2. Менш вираженими, порівняно із фінансово-прибутковими мотивами, є мотиви, які мають *розвивально-стимулюючу спрямованість*. До них належать, насамперед, мотиви використання можливостей ділових переговорів, які входять до групи підприємницьких мотивів. Високий рівень розвитку таких мотивів (встановлення нових значущих контактів; розв'язання значущих для підприємницької діяльності проблем; отримання нового досвіду) виявлено в середньому лише у половини опитаних, відповідно – у 59,2%, 52,2% та 51,5% підприємців.

Також до цієї групи належать *мотиви професійного розвитку та самореалізація підприємців*, які входять до групи особистісних мотивів. Високий рівень розвитку таких мотивів (професійний розвиток; самореалізація у професійній діяльності; перевірка своїх можливостей) виявлено у 65,7%, 46,3% та 34,3% підприємців.

3. Ще менш вираженими, порівняно із названими вище двома групами, є *соціальні мотиви*. Високий рівень розвитку таких мотивів (забезпечення клієнтів новими товарами та послугами; вирішення соціально значущих питань) виявлено у частини опитаних – відповідно у 55,9% та 27,3% підприємців. При цьому звертає увагу на себе той факт, що якщо такий соціальний мотив, який безпосередньо стосується підприємницької діяльності (забезпечення клієнтів новими товарами та послугами) виражений більше ніж у половини опитаних, то більш «широкий» соціальний мотив, який пов'язаний із вирішенням соціально значущих питань, які безпосередньо не стосуються підприємницької діяльності, виражений менше ніж у третини опитаних, що свідчить, на наш погляд, про недостатню актуалізацію «широких» соціальних мотивів у процесі ведення переговорів у підприємців.

Висновки.

1. Дослідження виявило певну *диспропорцію* у рівні розвитку у підприємців мотивів ведення ділових переговорів, насамперед, недостатній рівень розвитку соціальних мотивів.

2. Це свідчить про необхідність *посилення у підприємців гармонійності мотивів*, зокрема, посилення рівня розвитку соціальних

мотивів; посилення мотивів, які стосуються професійного розвитку та особистісної самореалізації (наряду з мотивами фінансово-економічного благополуччя).

.3. У цілому отримані дані свідчать про необхідність спеціальної психологічної підтримки з означеного напрямку.

ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У МАЛИХ ВИРОБНИЧИХ БІЗНЕС-ПАРКАХ

Черепов Л. В.

*Науковий співробітник
ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС*

к.техн.н.

Як відомо, у основу створення будь-яких бізнес – парків звичайно покладено відбір перспективних інноваційних проектів та розробок, просування нових можливостей залучення фінансування для потенційних українських підприємців, розвиток інноваційного підприємництва та бізнес-навичок в Україні, розвиток державно-приватного партнерства; комерціалізація прикладних розробок тощо.

В проекті Закону України " Про малі бізнес – парки" дещо побіжно згадуються об'єкти інтелектуальної власності, зокрема:

- "виробництво інтелектуального продукту з правом власності";
- "використання географічного позначення органу місцевого самоврядування у назві продукції підприємств бізнес парків (через три роки після заснування)". І це все? І до того ж використана термінологія не узгоджена з іншими законодавчими актами і враховує потенційні можливості місцевих громад.

Нараз у діючому законодавстві України, зокрема " Про охорону прав на зазначення походження товарів" відсутні норми про використання місцевої символіки, вірніше даний Закон не враховує потреби і можливості місцевих громад у просуванні своїх товарів і послуг, як в Україні, так на експорт. Якщо це стосується більш – менш відомих назв, наприклад " кролевецькі рушники ", чи " петриківський розпис ", то навіть їх, на сьогодні" немає у Державному реєстрі назв місць походження та географічних зазначень походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів.

І це пов'язане, в першу чергу , згідно Закону " спеціально повноважений орган - визначений Кабінетом Міністрів України державний орган, наділений повноваженнями щодо визначення та контролю особливих властивостей, певних якостей чи інших характеристик товарів, для позначення яких використовуються НМП чи ГЗП, а також щодо визначення меж географічних місць, з якими пов'язані ці особливі властивості, певні якості чи інші характеристики, та встановлення виробників зазначених товарів у межах цих географічних місць".

Одержати такий висновок на рівні Міністерства чи іншого відомства юридично можна, а практично неможливо.

На сьогодні підготовлений проект змін до вказаного Закону, зокрема змінити назву на " Про правову охорону географічних зазначень", і пропонується уточнити такі терміни, як:

" -географічне зазначення – найменування, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та який має особливу якість, репутацію чи інші характеристики, зумовлені головним чином цим географічним місцем походження, та хоча б один із етапів його виробництва (виготовлення (видобування) та/або переробка та/або приготування) здійснюється на визначеній географічній території;

-назва місця походження товару – це вид географічного зазначення, який означає найменування, що ідентифікує товар, який походить з певного географічного місця та який має особливі якості або властивості, виключно або головним чином зумовлені конкретним географічним середовищем з притаманними йому природними та людськими факторами, та усі етапи його виробництва (виготовлення (видобування) та/або переробка та/або приготування) здійснюється на визначеній географічній території".

Але функції спеціально уповноваженого органу, як були , так і залишилися.

Пропоную, хоча б частину таких повноважень віднести до компетенції місцевих рад , наприклад обласного підпорядкування.

На сьогодні, в деякій мірі, це питання врегульовується законодавством, що стосується торгівельних марок. Наприклад, знаком

" Кролевецкая мука " виконаний в оригінальному шрифтовому виконанні і з зображенням, оскільки у м. Кролевець може бути не один виробник борошна, і надання правової охорони знаку " Кролевецьке борошно" у стандартному шрифтовому виконанні може суттєво обмежити права інших виробників борошна у даному регіоні.

Інша питання стосується вказаного в проекті " виробництва інтелектуального продукту з правом власності".

Скоріш за все розробники Закону мали на увазі – виробництво інноваційного продукту із захищеними правами щодо інтелектуальної власності – винаходами, корисними моделями, промисловими зразками, авторськими правами тощо.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ У БІЗНЕСІ

Лагодзінський В. В.

*Спеціаліст Київського обласного
центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді,
к.і.н.*

Актуальність дослідження:

Корінь критичного мислення полягає в умінні відокремлювати потрібну інформацію, від непотрібної, тобто розрізняти цінність інформації. Критерієм критичного мислення є здатність ділової людини до збору, обробки та використання отриманої інформації для вирішення будь-якої складної ситуації або досягнення певної мети.

Такий спосіб мислення, спрямований на досягнення висновків, лежить в основі всіх успішних рішень в бізнесі. Бізнесмени задають безліч питань, підходять до вирішення будь-якої проблеми скрупульозно.

Оскільки не існує єдиного рецепту для прийняття потрібного рішення в усіх можливих ситуаціях, критичне мислення і є тим самим провідником на шляху до «єдино вірного рішення». Завдяки високій здатності критично мислити, успішні керівники знаходять правильне рішення проблеми набагато частіше, ніж їх колеги.

Критичне мислення, будучи відкритим до різних предметів розгляду, тем і цілей, вбудовано в сімейство видів мислення, серед яких: наукове мислення, математичне мислення, історичне мислення, антропологічне мислення, економічне мислення, моральне і філософське мислення.

Мета дослідження Полягає у вивченні розвитку такого напрямку психологічної науки як критичне мислення у бізнесі. Основну увагу у дослідженні буде приділено розвитку критичного мислення у бізнесі.

Результати теоретичного аналізу проблеми

Зародження терміну «критичне мислення» у розумінні спонукання інтелекту до вивчення самого себе сягає корінням у другу половину 20-го століття.

Критичне мислення в описі Національної Ради з високим стандартам в критичному мисленні, 1987. Опис Майкла Скривена і Річарда Пола, представлене на 8-ій Щорічній Міжнародній конференції з критичного мислення і реформи освіти влітку 1987.

Критичне мислення це інтелектуально дисциплінований процес активного і вмілого концептуалізування, застосування, аналізу, синтезу та/або оцінювання інформації, зібраної або виробленої шляхом спостереження, досвіду, рефлексії, аргументації або комунікації, в якості

керівництва до вибудовування думки (віри) і діяльності. У своїй зразковій формі воно засноване на універсальних інтелектуальних цінностях, які виходять за межі розділень між предметними дисциплінами: ясність, достовірність, точність, взаємоузгодженість, відповідність (релевантність), обґрунтована підкріпленість, вагомі докази, глибина, широта і неупередженість.

Критичне мислення має своїм філософським джерелом і підставою філософію критичного раціоналізму, пов'язану в першу чергу з ім'ям Карла Поппера, М. Ліпмана, Девіда Клустера, Річарда Пауля та Д. Халперн.

Теоретичним підґрунтям критичного мислення є концепція еволюційної епістемології Карла Поппера.

Поняття критичне мислення сформульовано у вигляді експертного консенсусу по методу Дельфі в рамках проекту Американської філософської асоціації в кінці 1980-х років і опубліковано у відповідній доповіді та розміщено на сайті організації Foundation for Critical Thinking і продовжує розроблятися і розвиватися на щорічних міжнародних конференціях цієї організації.

М. Ліпман започаткував практику навчання критичного мислення і пов'язував необхідність такого навчання із тим, що демократичне суспільство потребує розумних громадян, а не просто раціональних. На його думку, школа надає менше стимулів для мислення, ніж домашнє оточення, тому відбувається згасання інтересу до навчання. Для виправлення ситуації він пропонував переорієнтувати навчальний процес зі стандартної парадигми передачі готових знань на рефлексивну парадигму критичної практики.

М. Ліпман виділяє чотири етапи або кроки у критичному осмисленні практики: 1) критика практики своїх колег; 2) самокритика; 3) корекція практики інших; 4) самокорекція. Критичне мислення, на його думку, складається з навичок, а також певних диспозицій. Отже, за М. Ліпманом, критичне мислення – це процес самостійного і відповідального ухвалення рішень на підставі критеріїв та контексту, що супроводжується самокорекцією.

Напрацювання професора Девіда Клустера щодо проблеми розвитку критичного мислення були пов'язані передовсім із викладанням літератури. Тому в критичному мисленні вбачались передусім аспекти літературознавчого аналізу та його характеристики. На його думку, критичне мислення відбувається, коли нові, уже зрозумілі ідеї перевіряються, оцінюються, розвиваються і застосовуються.

Він виділяє п'ять ознак критичного мислення: 1) критичне мислення – мислення самостійне – це перша і найважливіша характеристика; 2) інформація є відправним, але в жодному разі не кінцевим пунктом

критичного мислення; 3) критичне мислення починається з формулювання запитань, з'ясування проблем, які слід розв'язати; 4) критичне мислення прагне до переконливої аргументації; 5) критичне мислення є мисленням соціальним.

Концепція Д. Клустера має більш описовий, ніж пояснювальний характер: увага зосереджується на характеристиках процесу (самостійне, оцінювальне та соціальне), а також на етапах (аналіз інформації, формулювання запитань, обговорення результату дослідження).

Основне призначення критичного мислення – розвиток і застосування ідей. За межами концепції залишається генеза критичного мислення, його інструменти (склад), а також структурні зв'язки між елементами критичного мислення.

Філософ Річард Пауль розглядав критичне мислення у більш широкому культурному контексті: історична затребуваність; висвітлення соціального, функціонального та ціннісного аспектів.

На його думку, критичне мислення можна визначати різноманітними шляхами, які не суперечать один одному. Він запропонував таке робоче визначення: "Критичне мислення – це мислення про мислення, коли ви розмірковуєте з метою вдосконалити своє мислення". При цьому він наголошує на вирішальному значенні двох моментів: 1) критичне мислення тягне за собою самовдосконалення; 2) спирається на використання стандартів коректної оцінки розумового процесу. Тобто критичне мислення – це самовдосконалення мислення на підставі певних стандартів.

Американський психолог Д. Халперн розглядала критичне мислення передовсім через призму психологічних характеристик та механізмів функціонування. Вона пропонує лаконічне визначення: "Критичне мислення – це використання когнітивних технік або стратегій, які збільшують імовірність отримання бажаного кінцевого результату".

В своєму визначенні вона наводить характеристики критичного мислення (контрольованість, обґрунтованість та цілеспрямованість), зазначає його функцію (розв'язування задач, формулювання висновків, імовірнісна оцінка та ухвалення рішень), міститься натяк на склад (когнітивні техніки).

Висновки Критичне мислення є самонаправляючим, самодисциплінованим мисленням, яке передбачає зусилля логічно міркувати на найвищому рівні якості неупередженим чином. Критично мислячі люди послідовно прагнуть жити раціонально, розумно, з емпатією до оточуючих. Вони добре обізнані про природжену помилковість людського мислення, коли воно не контролюється (не перевіряється критично). Прагнуть зменшити силу своїх егоїстичних і соціоцентричних нахилів... (Лінда Елдер, вересень 2007).

Критичне мислення в бізнесі - це здатність знаходити правильне рішення в ситуації, що виникла за допомогою оцінювання всієї важливої інформації, а також вміння виключати незначну інформацію, якою б привабливою вона не здавалася.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЙ В УКРАЇНІ

Мазур І. І.

*Завідувач кафедри підприємництва;
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
д.е.н., професор*

Богуславський О. В.

*Доцент кафедри підприємництва
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
к.е.н.*

Солодовнікова Х. К.

*юридичний факультет
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
к. псих.н.*

Враховуючи те, що сучасний бізнес-клімат в Україні залишається в цілому несприятливим для розвитку підприємництва та особливо малого і середнього, діяльність спілок підприємців або бізнес-асоціацій є надзвичайно важливою для компенсації і корегування недоліків державного регулювання та адміністрування підприємницької діяльності.

До актуальних проблем розвитку малого і середнього підприємництва (МСП) в Україні можна віднести: корупцію в різних формах її прояву, надмірне регулювання і відсутність ефективної дерегуляційної політики підприємницької діяльності; відсутність доступу МСП до фінансових ресурсів, складне адміністрування податків, низький рівень підприємницької культури, відсутність системної підтримки МСП з боку держави, а також недостатня кваліфікація (неосвіченість) підприємців.

З метою розбудови сприятливого бізнес клімату для малого і середнього підприємництва (МСП) в Україні у 2016 р. були підписані Меморандуми Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН) з сімома бізнес-об'єднаннями малих і середніх підприємств про взаєморозуміння.

Об'єднання в спілки й асоціації дозволяють знаходити способи взаємовигідної співпраці для їхніх членів та спільно вирішувати багато завдань, які набагато складніше розв'язувати поодиночі. Це також унікальна можливість позитивно впливати на формування сприятливих

умов для підприємницької діяльності через діалог з державними органами влади.

Різні об'єднання підприємців для підтримки реалізації та захисту їхніх інтересів мають багато варіантів назв у вітчизняній та світовій господарській практиці. Це спілки, союзи, об'єднання, асоціації, федерації й конфедерації і т. ін. У західній науковій економічній літературі набув поширення термін – «бізнес асоціації». Отже, бізнес-асоціація – це неприбуткове добровільне об'єднання суб'єктів підприємницької діяльності, що задовольняє як індивідуальні так і спільні групові потреби своїх членів, причому члени не мають майнових інтересів щодо бізнес-асоціацій [1, с. 11]. Найкраще сутність бізнес-асоціацій розкривається через функції, які вони виконують: сприяння створенню кращих умов для розвитку своїх членів та підприємництва в країні загалом, формування необхідних для підприємців елементів ринкової інфраструктури, організація та регулювання відносин між підприємцями в середині асоціацій та між асоціаціями, обмін необхідною інформацією та знаннями між членами асоціацій, координація дій членів асоціацій, підтримка та захист інтересів членів асоціацій при їхніх відносинах з іншими суб'єктами господарювання в т.ч. і державою, тощо [2, с. 10].

Окрім захисту інтересів власних членів, бізнес-асоціації також можуть виконувати певні функції, делеговані їм державою, як наприклад – Асоціація торгівців цінними паперами, що створена в США та впливає на діяльність більшості фондових бірж світу. Такі асоціації можуть бути також важелями економічної політики як в середині країни, так і за її межами.

Бізнес-асоціації надають цілу низку послуг своїм учасникам: 1) проведення тренінгів; 2) стажування та перепідготовка працівників; 3) надання комерційної інформації; 4) проведення семінарів, конференцій і круглих столів; 5) проведення маркетингових досліджень; 6) пошук партнерів для бізнесу, налагодження контактів в середині країни та за кордоном; 7) доступ до новітніх виробничих та інформаційних технологій; 8) пошук необхідних для розвитку бізнесу фахівців; 9) рекламування, інформування та сприяння просуванню товарів [2, с. 10] та ін.

Отже, у розвинених країнах світу бізнес-асоціації є дуже важливим елементом ринкової інфраструктури. Створенню та стимулюванню розвитку таких об'єднань приділяється велика увага як з боку держави, так і з боку громадськості.

В Україні за даними Держкомстату в 2016 р. лише асоціацій налічується 2293, громадських спілок 854, профспілок та їх об'єднань 26336 [3]. Кількість реально працюючих об'єднань підприємців в декілька разів менша. Можна виділити наступні критерії класифікації бізнес-

асоціацій в Україні: 1) напрями і сфери діяльності; 2) способи та структура управління; 3) джерела фінансування; 4) сфера охоплення; 5) діяльність в інтересах: підприємців усієї країни, членів спілки або певних суб'єктів; 6) реально функціонуючі, номінально функціонуючі та не функціонуючі; 7) спілки, які постійно здійснюють свою діяльність, або спонтанно та періодично. Звичайно, дана класифікація не є повною і потребує свого подальшого уточнення і вдосконалення.

Великий внесок у формування сприятливого підприємницького клімату в Україні здійснюють уже більше двох десятиліть Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України (СПМСППУ) [4], Український союз промисловців і підприємців (УСПП) [5] та багато інших бізнес-асоціацій. Цими та багатьма іншими організаціями проведено титанічну роботу щодо підтримки реалізації та захисту інтересів підприємців в Україні, оптимізації податкового законодавства та спрощення дозвільних процедур, консультування та наради з державними органами влади на різних рівнях [6].

У планах розвитку бізнес-асоціацій (БА) - навчально-інформаційні заходи; моніторинг у сфері законотворчої діяльності; самостійна розробка та просування законопроектів.

Перепонами на шляху реалізації планів є воєнні дії та гальмування економічних реформ. Представники БА пояснюють це наступним: перш за все немає системності в роботі БА з публічними органами влади, оскільки немає бажання влади враховувати потреби МСП, відсутня культура комунікацій, партнерських стосунків. МСП продовжує триматися в основному на емоційному капіталі (харизмі) й власних ресурсах окремих підприємців.

На жаль, уряд продовжує ускладнювати діяльність не тільки вітчизняним підприємцям, але й їх об'єднанням, а також і всім іншим неприбутковим організаціям в Україні. Так з 16.07.2016 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 №440 «Порядок ведення реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру» [7]. Цю постанову прийнято на виконання вимог Закону України від 17.07.2015р №652-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій» [8] з метою приведення у відповідність документів неприбуткових організацій із вимогами п.133.4 ст.133 Податкового кодексу України для включення до нового Реєстру. Згідно постанови КМУ №440, Закону України №652 та вимог місцевих ДПІ, всі неприбуткові організації в Україні у терміновому порядку до 01.01.2017 р. повинні провести перереєстрацію статутів у державних органах реєстрації та податковій інспекції, в іншому випадку ці організації будуть позбавлені

статусу неприбутковості. Враховуючі складність і порівняно високу вартість цієї процедури в Україні та велику кількість громадських організацій, виконати це розпорядження у стислі строки не реально. Сподіваємось, наші бізнес-асоціації та громадські організації впораються з цим складним і неочікуваним викликом.

На прикладі Законопроекту «Про малі виробничі бізнес-парки» розглянемо правові аспекти реалізації ідеї БА у сфері розвитку МСП в умовах децентралізації.

Бізнес-парк передбачає розвинуту інфраструктуру, науково-технічну базу, що включає не лише виробництво, а й організацію дозвілля працівників, відтак має регулюватися не лише вказаними у ст. 2 законопроекту законами, а й Трудовим Кодексом, Законом України Про міжнародні договори, оскільки мета законопроекту – створення умов для розвитку бізнес-парків із залученням іноземних інвестицій.

Крім того, міжнародний успішний досвід створення та існування бізнес-парків орієнтований здебільшого на наукоємне виробництво, а також розвиток інновацій в освітніх технологіях.

Даний Законопроект, як слушно зауважили на його презентації позиціонує Україну як країну, що зосередилася на технологіях ХХ ст., розвитку аграрної сфери, а не ХХІ ст., тоді як Європа орієнтується на створення метро-агломерацій, які є позанаціональними.

Крім того є зауваження правового характеру по Законопроекту:

- 1) Сільська, селищна ради можуть носити лише дорадчий або наглядовий характер, вони не мають права, згідно чинного законодавства України займатися підприємницькою діяльністю;
- 2) Чому штатний розклад такого виробничого об'єднання затверджує ССР, а не найманий нею директор?
- 3) ініціатива створення такої БА (в нашому випадку бізнес-парку) має бути не від ССР;
- 4) яка форма власності на землю для даної БА, оскільки законопроектом передбачається виключно виробнича діяльність? Наступне питання, чим обумовлене таке жорстке обмеження у видах діяльності підприємств БА (БП)? Оскільки для даної цільової місцевості характерним здебільшого є переробка с/г продукції. Чому не додати сюди вантажні перевезення, ремонт обладнання, устаткування, тощо;
- 5) є також питання до ст. 3 Законопроекту, в якій наведено всі ознаки підприємства, але не вказано форму господарювання. Яка форма господарювання передбачена а даному бізнес-парку? ТОВ, АО, тощо, від цього залежить як мотивація співробітників, так і їхня відповідальність;

б) Прийняття законопроекту «Про малі виробничі бізнес-парки» може викликати суттєві колізії з євроінтеграційним законодавством підписаним Україною. Фактично у цьому Законопроекті пропонується відкрити багато маленьких вільних економічних зон, згідно яких учасники БП отримають додаткові конкурентні переваги у порівнянні з усіма іншими українськими та європейськими підприємствами (пільги в оподаткуванні та спеціальний режим ЗЕД), що суперечить основним принципам асоціації з ЄС. Необхідно продумати можливості та механізм узгодження даного Законопроекту з уже підписаними Україною угодами з ЄС.

Висновки. Отже бізнес-асоціації є важливим елементом ринкової інфраструктури сучасної економіки, діяльність яких спрямована на стимулювання розвитку підприємництва, забезпечення реалізації прав і інтересів підприємців. Вони надають багато послуг своїм членам і можуть бути класифіковані за різними критеріями.

Бізнес-асоціаціям в Україні необхідно активізувати свою діяльність щодо обстоювання законних інтересів вітчизняних підприємців, захисту прав власності та забезпечення сприятливого господарського клімату в Україні.

Розробка та подальше прийняття Законопроекту «Про малі виробничі бізнес-парки» є дуже важливим і своєчасним рішенням для розвитку МСП в Україні, хоча сам Законопроект потребує подальшого удосконалення.

Список використаних джерел

1. Менеджмент бізнес-асоціацій. – К.: Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України. – К., 2002. – 82 с.
2. Що необхідно знати підприємцям про бізнес-асоціації: Довідково-методичне видання / Упорядники: В.Білич, В.Биковець, Н.Бойко, О.Міхайлішина, О.Свірус, Т.Свірус. – К., 2005. – 196 с.
3. Офіційний сайт Держкомстату Кількість юридичних осіб за організаційними формам на 1.06.2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт спілки СМСППУ. – Режим доступу: <http://www.spmsppu.kiev.ua/>.
5. Офіційний сайт УСПП. – Режим доступу: <http://uspp.ua/>.
6. Спілка: Вчора, Сьогодні, Завтра. До 20-річчя від дня заснування. – К., 2010. - 193 с. – Режим доступу: http://www.spmsppu.kiev.ua/download/Spilka_Vchora_Sogodni_Zavtra.doc

7. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування неприбуткових організацій //Відомості Верховної Ради, 2015, № 42. - ст. 384.

8. Постанова КМУ від 13 липня 2016 р. № 440 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру // Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249189426>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ МАЛИХ БІЗНЕС-ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Басс В. О.

*Доцент кафедри
адміністративної діяльності*

НАВС

к.ю.н, доцент,

Погляд на створення малих бізнес-парків як специфічний інститут виходу з фінансово-економічної кризи в Україні має стати головним питанням сьогодення. Традиційні підходи до стимулювання розвитку економіки країни і звичайні джерела економічного розвитку на сьогодні себе вичерпали та визнані неактуальними.

Зараз в усьому світі активно розгортається процес становлення інноваційних чинників розвитку економіки, серед яких провідне місце займають так звані «бізнес-парки». У сучасному світовому господарстві такі парки об'єктивно стали економічним явищем, що активно розвивається у більшості країн світу. Бізнес-парки – це структури, які створюються для функціонування виробничих підприємств, з особливим пільговим фіскальним режимом та режимом експортно-імпортних операцій. Основне завдання бізнес-парків спрямовано на сприяння розвитку та впровадженню в життя нових технологій. Що стосується статистики створення бізнеспаркових структур, то на сьогодні в розвинутих країнах функціонує їх понад 1000 і ця цифра має постійну тенденцію до збільшення. Безумовно, що більшість парків створено та функціонує в США, Канаді, країнах Західної Європи, Японії, Китаї та у Російській Федерації. За деякими підрахунками, у США функціонує понад 160 бізнес-парків (що становить біля 30% загальної кількості таких структур у всьому світі), у Німеччині нараховують понад 100 структур такого типу, в Російській Федерації близько 100 бізнес-парків, у Китаї – близько 90, у Великій Британії – понад 80, у Франції – 70, Японії – 60, Сінгапурі – 50.

Створення і функціонування індустріальних парків на території України повинно здійснюватися на таких засадах:

1) вільного доступу до інформації про можливість використання земельних ділянок, виробничих приміщень бізнес-парків та інвестицій для створення і розвитку підприємств бізнес-парків;

2) можливості засновків підприємств бізнес-парків на конкурсних задах обирати (змінювати) бізнес-парк;

3) гарантування прав на земельну ділянку підприємству бізнес-парку у межах бізнес-парку, в тому числі у разі зміни бізнес-парку та припинення дії цього Закону;

4) державної підтримки створення бізнес-парку;

5) державного і органів місцевого самоврядування стимулювання розвитку підприємств бізнес-парків [1].

Малий бізнес в Європі стимулює розвиток конкуренції, «змушує» великі компанії впроваджувати нові технології і покращувати ефективність виробництва, ефективність всієї економіки ЄС безпосередньо залежить від успішної діяльності малого та середнього бізнесу. Тому, в рамках Євросоюзу здійснюється політика підтримки малого підприємництва, головна мета якої - збалансування інтересів держави і бізнесу, забезпечення оптимальних умов для підприємницької діяльності, збільшення конкурентоспроможності малого бізнесу. Основні цілі регулювання і підтримки малого бізнесу в Європі:

- зміцнення єдиного внутрішнього ринку ЄС;

- усунення адміністративних бар'єрів;

- уніфікація законодавчої бази, посилення взаємодії країн ЄС

для більш глибокого економічного співробітництва.

Унікальна система регулювання і підтримки малого бізнесу в Європі почала складатися в 70-х роках минулого сторіччя. Щоб максимально стимулювати мале та середнє підприємництво, в Європі були вжиті заходи, щоб усунути адміністративні перешкоди для малого бізнесу. Насамперед були внесені зміни, що стосуються податку на додану вартість, коректування умов фінансування і зміни в соціальну політику держав.

Крім того, була розроблена Європейська хартія для малого бізнесу Європи. У даному документі уряди європейських країн визнали значний потенціал малих підприємств та підкреслили важливість створення сприятливих умов для повторних спроб створення власного бізнесу, навіть якщо колишні спроби підприємця були не дуже вдалимi. Положення Європейської хартії були враховані в Багаторічній програмі, і в перший же рік було запущено 11 проектів по їх впровадженню.

До кризових умов малий бізнес в Європі адаптувався найбільш ефективно, маючи можливість маневрувати на ринку. Малі підприємства досить оперативно стали займати ніші, нецікаві крупним підприємствам, що в значній мірі допомагає європейським країнам долати стагнаційні явища в економічній сфері.

Мале підприємництво і бізнес в Іспанії

Формування малого підприємництва в Іспанії бере свій початок з 70-х років минулого століття. Високий рівень розвитку малого підприємництва сприяв високому рівню економіки країни. Підприємці

забезпечили відсутність безробіття в країні і вплинули на поліпшення економічної ситуації в країні у цілому.

В Іспанії існує безліч програм, спрямованих на підтримку і розвиток малого підприємництва. Уряд країни приділяє велику увагу тим суб'єктам малого підприємництва, які беруть активну участь в соціальній політиці країни шляхом створення додаткових робочих місць для соціально незахищених громадян, таких як студенти, жінки, іммігранти і т.д., а також сприяють розвитку регіонів з низькими економічними показниками.

Уряд Іспанії велику увагу приділяють розвитку наукомістких галузей і наукових досягнень. Програми розвитку малого підприємництва ґрунтуються на європейських програмах, що розповсюджуються на багато країн Європи, такі як Німеччина, Франція, Великобританія та інші.

Держава сприяє підтримці малого підприємництва, створюючи велику кількість різних організацій і фондів. Такі організації поділяються на дві групи, в які входять суспільства щодо підтримки малого підприємництва на території країн Євросоюзу.

До першої групи належать товариства взаємного гарантування. Дані підприємства надають гарантії для кредиторів з метою отримання кредитів для розвитку малого бізнесу, надаючи свою власність для застави або виступаючи поручителями.

Друга група включає в себе товариства взаємного фінансування, які фінансують, інвестують і надають субсидії для суб'єктів малого підприємництва. У дану групу входить Державний інститут офіційного кредитування Іспанії.

Крім того, в Іспанії існує велика кількість організацій, які захищають інтереси малого підприємництва. Прикладом може послужити Асоціація малого бізнесу та торгово-промислова палата, філії яких розташовані в кожному місті.

До позитивних сторін розвитку малого підприємництва в Іспанії слід зазначити низький рівень бюрократії. Для реєстрації малого підприємства і отримання ліцензії підприємці витрачають не більше 24 годин. Такі ж умови поширюються і на не резидентів країни. В результаті, іноземні громадяни беруть участь у розвитку малого підприємництва країни.

Мале підприємництво в Німеччині: торгово-промислові палати

Мале підприємництво в Німеччині є одним з найважливіших секторів економіки. Уряд здійснює підтримку малого підприємництва як фінансову, так і технологічну. Існують спеціально розроблені програми для розвитку малого підприємництва, зайнятого в сфері науки.

Уряд Німеччини надає пільги для отримання кредиту для розвитку малого підприємництва для наступних об'єктів:

- підприємців малого та середнього бізнесу, зайнятих у сфері наукових розробок;
- підприємств, що розробляють проекти для збереження і поліпшення умов навколишнього середовища і піклуються про екологічну ситуацію в країні;
- малих підприємств, які беруть участь у поліпшенні розвитку слаборозвинених з економічної точки зору районів країни;
- підприємців, які зайняті в галузі будівництва та вирішення житлових умов;
- малих підприємств, що розробляють проекти в галузі поліпшення умов виробництва.

До основних програм, спрямованих на розвиток малого та середнього підприємництва в Німеччині належить: «Концепція розвитку науково-технічної політики по відношенню до підприємств малого і середнього підприємництва»; «Стимулювання заощаджень для відкриття власного бізнесу».

За допомогою першої програми здійснюється забезпечення фінансування малого підприємництва країни. Друга програма сприяє для відкриття своєї справи із застосуванням проектів «start-up». Для реалізації та контролю виконання даних програм був створений спеціальний орган державного призначення - Кредитний раду з відновлення, який належить до федерального керівництва Німеччини. Також дані програми сприяють отриманню кредитів суб'єктами малого підприємництва для розвитку їх бізнесу із застосуванням низьких процентних ставок за кредитами (5-8%) і збільшенням терміну користування кредитними коштами до 5-15 років.

Мале підприємництво Німеччині відрізняється певною специфікою і історією розвитку. Починаючи з епохи зародження капіталізму, в країні з'явилися перші великі підприємства і торгово-промислові палати (ТПП), що стали першими об'єднаннями підприємців з метою співробітництва в галузі розвитку торгівлі та виробництва. В даний час ТПП функціонують на рівні державних організацій, які зобов'язують всіх суб'єктів малого підприємництва стати учасником палати. У Німеччині всі законодавчі акти, що відносяться до регулювання діяльності малого підприємництва, повинні бути схвалені, узгоджені та затверджені ТПП.

Сьогодні всі торгово-промислові палати Німеччини беруть участь у формуванні бюджетів на всіх рівнях, вдосконалення галузей будівництва і промисловості, розробці законодавчих актів щодо регулювання діяльності суб'єктів малого підприємництва. ТПП впливають на всі напрямки діяльності товариства шляхом участі в засіданнях місцевих органів влади та прийняття важливих соціально-економічних рішень для розвитку економіки країни в цілому. Основним завданням ТПП є надання підтримки малому підприємництву Німеччини.

Розвиток малого підприємництва в Японії завдяки успішному розвитку Японії в післявоєнні роки в області технічних досягнень і економічного зростання, країна увійшла до трійки найбільш розвинених країн світу. Цьому сприяла величезна державна підтримка малого підприємництва. Частка малого підприємництва в економіці Японії становить близько 40%, незважаючи на наявність у країні величезної кількості наукових компаній та великих концернів, що займаються виробництвом автомобілів, аудіо та відеотехніки та іншої технічної продукції. Слід зауважити, що виготовленням наукоємної продукції та розробкою інноваційних технологій в Японії займаються лише великі організації, а мале підприємство країни зосереджено в області будівництва, легкої промисловості та сфери послуг. Тому економічна політика Японії спрямована на розвиток технічного і наукоємного виробництва в малому підприємстві.

Законодавчі акти з регулювання підприємницької діяльності, що приймаються урядом Японії, виділяють статус підприємств малого бізнесу і встановлюють розмір пільг для них у відповідності з видом діяльності. Велика кількість законодавчих актів регулює антимонопольну діяльність в Японії.

Законодавство Японії проводить жорстке регулювання ринкової вартості продукції, що випускається, вводячи обмеження на розмір її підвищення/зниження. У разі виявлення непідтверджених знижок або за наявності спекулятивних цін, суб'єкти малого підприємництва позбавляються права здійснення своєї діяльності. Дані дії поширюються на всі підприємства. Розвиток ринкових механізмів дозволяють Уряду Японії контролювати непідтверджений зростання цін і виникнення інфляції. Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в Японії існують хороші умови для розвитку малого підприємництва.

Регулюванням діяльності малого підприємництва в Японії займається Управління малих підприємств, яке підпорядковується Міністерству зовнішньої торгівлі і промисловості Японії. Управління малих підприємств займається контролем виконання антимонопольного законодавства, забезпеченням державного захисту інтересів малого підприємництва країни, обмеження контролю власників бізнесу, визначенням відповідальності замовників і виконавців при укладенні між ними договірних угод.

З метою полегшення процедур отримання кредитів суб'єктами малого підприємництва і урядом Японії була створена Корпорація страхування малого та середнього підприємництва та асоціації з гарантування кредитів подібно створенню Державних фондів для розвитку та підтримки малого підприємництва Китаю, США та інших країн.

Уряд Японії на всіх рівнях влади виділяють субсидії на всіх етапах розвитку суб'єктів малого підприємництва, які беруть активну участь у розвитку наукомісткої та високотехнологічної промисловості. Держава виділяє для них позики та надає допомогу в отриманні кредитів шляхом надання поручительств та інших способів кредитних гарантій. Разом з тим при державній підтримці здійснюється навчання фахівців у спеціально створених центрах і надається кваліфіковане консультування підприємців.

До основних цілей, на які надаються субсидії, кредити на спеціальних пільгових умовах і позики належать: удосконалення та модернізація виробництва підприємств наукомісткої галузі; впровадження розроблених спільно з науковими закладами інноваційних технологій; сприяння розвитку легкої і харчової промисловості; розробка та впровадження нових видів продукції; створення і розвиток нових суб'єктів малого підприємництва в регіонах Японії з погано розвиненим рівнем промисловості [2].

Для України особливий інтерес становить досвід держав з вираженим демократичним режимом, що свідчить про неодмінне проектування системи влади в різних управлінських структурах. У країнах, механізм соціального управління яких достатньою мірою децентралізований, економічні системи мають, як правило, багаторівневу побудову. Певна децентралізація управлінських функцій одночасно з розмежуванням повноважень між державою і місцевою владою розглядаються як найважливіші умови демократії, гарантії дотримання рівноваги між потребами фінансово-економічної діяльності.

Децентралізація фінансово-економічної сфери спостерігається, здебільшого, у країнах з федеративною формою державного устрою, у той час як унітарні держави тяжіють до деякої централізації своїх економічних систем.

Отже, створення малих виробничих бізнес – парків має лягати на органи місцевого самоврядування. Уособленням органів місцевого самоврядування на місцях є сільський, селищний, міський голови. Саме на них, виливається увесь негатив, усі прорахунки центральної державної влади, обласної та районної рад. З метою забезпечення матеріальних потреб територіальної громади їм необхідно сприяти розвитку малого та середнього бізнесу у своїй територіальній громаді. Сприяти заснуванню на території громади нових виробничих підприємств, які зможуть здійснювати експорт інтелектуальної та промислової продукції [3].

Метою законопроекту «Про малі виробничі бізнес – парки», є створення правотворчих, організаційних, митних, податкових, економічних, фінансових, інвестиційних заходів, щоб жителі територіальних громад не шукали собі роботу, а створювали за сприянням

органів місцевого самоврядування – підприємства та собі робочі місця самостійно і бути господарями своєї матеріальної долі, а не залежати від волі працедавця.

Ціль законопроекту полягає у зниженні податкового навантаження на нові малі виробничі підприємництва в Україні, легалізації капіталу громадян України вкладених у застосування і розвиток підприємств бізнес – парків.

Завдання цього законопроекту полягає у врегулюванні норм Податкового кодексу України, що надасть змогу підприємствам бізнес – парків податкові канікули на перший період діяльності та пільговий режим оподаткування на послідуєчий. Врегулювання норм Митного кодексу України щодо особливого експортно-імпортного режиму [3].

Проект Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» має стимулювати залучення внутрішніх інвестицій у розвиток вітчизняного виробничого підприємництва (до 5 мільйонів доларів США), на відміну від Закону України від 21.06.2012 № 5018-VI «Про індустріальні парки» [4], який зорієнтований на залучення великих іноземних інвестицій .

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про малі виробничі бізнес-парки: Проект Закону – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sipl.com.ua/p=3343>
2. Малий бізнес зарубіжний досвід – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pro-biznes.com.ua/statt-pro-bznes/malij-biznes-zarubizhnij-dosvid.html>.
3. Пояснювальна записка до проекту Закону «Про малі виробничі бізнес-парки» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sipl.com.ua/p=3343>
4. Про індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 № 5018-VI.

СТВОРЕННЯ БІЗНЕС-ПАРКІВ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Соболь Є. Ю.

*Провідний науковий співробітник
Науково-дослідного інституту публічного
права
д.ю.н., доцент*

Перехід України до нових суспільно-економічних відносин зумовив необхідність реформування ринку праці і виділення нових напрямків соціальної політики. Процес сучасного формування та розвитку ринку праці відбувається в умовах адаптації його до економічної ситуації в Україні. Основною при цьому залишається проблема зростання пропонування за умови скорочення попиту. Відбуваються докорінні зрушення у використанні трудових ресурсів та розподілі їх за сферами застосування праці, формами власності. Одним з основних напрямків розв'язання проблеми зайнятості визначено запровадження механізму стимулювання створення робочих місць для окремих соціально-демографічних груп; подальший розвиток системи безперервного професійного навчання з урахуванням потреб ринку праці.

Право на працю визначається Конституцією України [1] є одним з провідних соціально-економічних прав людини і громадянина. Відповідно до положень статті 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Право на працю посідає провідне місце в системі загальнолюдських цінностей, що формують економічне та соціальне становище суспільства в цілому та кожного його члена зокрема. Можливість заробляти собі на життя працею, яку людина сама для себе вільно обирає чи на яку вільно погоджується, є змістом права на працю, що визнається ст. 43 Основного Закону України за кожною особою [2, с. 10]. Водночас гарантування органами публічної влади права на працю інвалідам з урахуванням їхніх особливих потреб, гідну заробітну плату дає можливість такій категорії осіб отримати певну матеріальну незалежність, реалізувати весь свій потенціал.

Згідно зі ст.ст. 2, 5 Кодексу законів про працю України, право громадян України на працю, тобто на одержання роботи з оплатою праці не нижче встановленого державою мінімального розміру, у тому числі право на вільний вибір професії, роду занять і роботи, забезпечується державою. Держава створює умови для ефективної зайнятості населення, сприяє працевлаштуванню, підготовці і підвищенню трудової кваліфікації, а у разі

необхідності забезпечує перепідготовку осіб, що вивільняються у результаті переходу на ринкову економіку [3].

Отже, право на працю інвалідів передбачає: вільний вибір виду діяльності; безкоштовне сприяння державних служб зайнятості у доборі відповідної роботи і працевлаштуванні відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти, з урахуванням суспільних потреб; надання підприємствами, установами, організаціями, згідно з їхніми попередньо поданими заявками, роботи за фахом випускникам державних вищих навчальних, професійних навчально-виховних закладів; безкоштовне навчання безробітних нових професій, перепідготовку в навчальних закладах або у системі державної служби зайнятості з виплатою стипендії; компенсацію відповідно до законодавства матеріальних витрат у зв'язку з направленням на роботу в іншу місцевість; правовий захист від необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу і незаконного звільнення, а також сприяння у збереженні роботи [4, с. 62-65].

Діяльність органів публічної влади, спрямована на реалізацію та захист права інваліда на працю. Відповідно до розділу IV Закону «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», підприємства, установи й організації за рахунок коштів Фонду соціального захисту інвалідів або за рішенням місцевої ради за рахунок власних коштів, у разі необхідності, створюють спеціальні робочі місця для працевлаштування інвалідів, здійснюючи для цього пристосування основного і додаткового обладнання, технічного оснащення тощо з урахуванням обмежених можливостей інваліда, визначених у висновку медико-соціальної експертизи. Проте, незважаючи на існуючу процедуру залучення інвалідів до праці, створення їх конкурентоспроможності на ринку праці, сьогодні в Україні чисельність працюючих інвалідів постійно скорочується. Це свідчить насамперед про недовіру та неефективність окремих заходів, розроблених й упроваджених органами публічної влади [5, с. 97].

Так, державна політика стосовно осіб з інвалідністю спрямована на забезпечення їхнього працевлаштування, що впроваджується шляхом імперативного нав'язування підприємствам, установам, організаціям необхідності виконання квоти для працевлаштування інвалідів у розмірі чотирьох відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік. У разі невиконання цієї квоти роботодавці сплачують до Фонду соціального захисту інвалідів адміністративно-господарські санкції. Окрім того, підприємство зобов'язане, як правило, за власний рахунок створити належні умови праці для кожного інваліда, зареєструватися у відповідному відділенні Фонду соціального захисту інвалідів, подати звіт про зайнятість та працевлаштування інвалідів, підлягати нагляду та контролю з боку органів публічної влади. Усе зазначене в комплексі створює тільки обов'язки для власника, без перспективи надання відповідних переваг.

У такому випадку працевлаштуванням здебільшого забезпечуються інваліди III групи, підставою для встановлення якої є помірно важкої функціональні порушення в організмі, зумовлені захворюваннями, наслідками травм або вродженими вадами, що призвели до помірно вираженого обмеження життєдіяльності особи, в тому числі її працездатності, але потребують соціальної допомоги і соціального захисту та для яких, як правило, не потрібно створення суттєвих додаткових умов праці. Навіть до територіальних органів Державної служби зайнятості підприємства, установи й організації надають відповідні заявки на вакансії тільки для інвалідів III групи, з метою виконання встановленої квоти щодо працевлаштування інвалідів.

Проте у загальній чисельності інвалідів в Україні станом на 1 січня 2013 р. питома вага осіб, які мають I групу інвалідності, становила 10,7 % (298,2 тис. осіб), II групу – 37,8 % (1 054,4 тис. осіб), III групу – 45,5 % (1 268,5 тис. осіб) [6, с. 7]. Інформація станом на 01.01.2015 за попередніми даними Державної служби статистики України, за винятком даних АРК, Донецької та Луганської областей, міста Севастополя становить 2 568 532 людей з інвалідністю, у тому числі: I групи - 251 833 осіб; II групи - 915 891 осіб; III групи - 1 249 683 осіб, діти-інваліди біля 151 125 осіб.

Відсоток кількості працюючих інвалідів у 2015 р. від загальної кількості інвалідів по конкретних областях складає: Київській - 28%, Полтавській - 29%, Харківській - 27%, Житомирській - 26%, Львівській - 24% та взагалі по Україні - 26%. Таким чином, фактично 73 % інвалідів у кожній області залишаються поза увагою роботодавців та відповідних державних органів, серед яких значну кількість становлять інваліди I та II групи. Тобто, якщо загальна кількість осіб з інвалідністю на сьогодні складає 2 568 532, з яких приблизно 73 % не працює, то в кінцевому підсумку умовно не працюючих осіб з інвалідністю нараховується 1 875 028. Якщо умовно взяти, що кожен з зазначеної особи з інвалідністю отримує біля 1300 грн. виплат з державного бюджету на соціальне забезпечення зазначена сума буде дорівнювати 2 437 535 400 грн.

Отже, кожна не працююча особа з інвалідністю отримує мізерну соціальну чи пенсійну виплату, яка дорівнює мінімальному прожитковому мінімуму. З таким соціальним забезпеченням зазначеної категорії осіб з інвалідністю фактично не реально забезпечити належний життєвий рівень собі та оточуючим членам сім'ї. У зв'язку з цим постає перспектива у прийнятті запропонованого Закону України «Про малі виробничі бізнес-парки».

В межах запропонованого механізму створення бізнес парків та подальшого їх функціонування можна запровадити два напрями працевлаштування інвалідів. Перший напрям базується на законодавстві базисним підґрунтям якого є принцип «рівних відносин», другий – оснований на принципі «рівних можливостей».

Так, норми, що відповідають принципу «рівних можливостей», спрямовані, по-перше, на створення таких умов для осіб з інвалідністю, за яких вони могли б реалізувати свої права на рівні з іншими особами неінвалідами у сфері працевлаштування; по-друге, на адаптацію оточуючого середовища до потреб осіб з інвалідністю (обладнання робочих місць, доступ до приміщень, установ, організацій тощо); по-третє, на правовий захист прав і свобод осіб з інвалідністю шляхом закріплення відповідальності за їх порушення (відповідальність за дискримінаційні дії, недотримання вимог щодо встановлених квот, незаконне звільнення тощо).

Законодавство, що ґрунтується на принципі «рівних відносин», виходить з положення про рівні права людини, тобто з необхідності створення таких умов, за яких би забезпечувалася не тільки формальна, а й реальна рівність і щоб ситуація, яка складається в результаті такого ставлення, забезпечувала б інваліду «рівне» становище з особами неінвалідами. Отже, ці принципи, а відповідно і норми права, що їм відповідають, співвідносяться як принципи і норми, на підставі яких визначаються конструктивні кроки на шляху забезпечення рівних прав і свобод осіб з інвалідністю (принцип рівних можливостей) та принципи і норми, що гарантують дотримання їхніх рівних прав і свобод (принцип рівних відносин).

Законодавство, що ґрунтується на принципі рівних можливостей, передбачає систему квотування робочих місць, яка варіюється залежно від чисельності працівників бізнес-парку, ситуації на ринку праці. Такий підхід до квотування робочих місць в межах новостворених бізнес-парків є виправданим, оскільки звільняє малі бізнес-парки від тягаря утримувати працівника-особу з інвалідністю та створення для нього відповідних умов праці.

Однак слід зауважити, що реалізація законодавства, яке ґрунтується на застосуванні системи квот, виплат та субсидій, пов'язана з окремими негативними моментами, на яких акцентують науковці [7, с. 83-89]: необхідність утримання об'ємного адміністративного апарату; негативне ставлення роботодавця до особи з інвалідністю, пов'язане з необхідністю тримати такого працівника з метою уникнення юридичних санкцій; наявність репресивного законодавства, формування громадської думки про те, що інваліди не є суб'єктами рівних можливостей. Окрім того, це законодавство відбиває дискримінаційний підхід до інвалідів, хоча йдеться про позитивну дискримінацію.

Отже, заходи, спрямовані на поліпшення працевлаштування інвалідів, передбачені в антидискримінаційному законодавстві США, Австралії, Канади, Великобританії та інших країнах, полягають в ініціативі роботодавця не через адміністративно-господарські санкції, а виходячи з його особистої зацікавленості у прийомі на роботу особи з інвалідністю, рівному ставленні

керівництва та співробітників до таких осіб, позитивній зміні соціальної свідомості у сприйнятті суспільством осіб з інвалідністю.

З метою реалізації та захисту права на працю інвалідів, пропонуємо встановити норматив робочих місць для працевлаштування інвалідів в перспективних бізнес-парках у розмірі чотирьох відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за рік, який повинен бути пропорційно заповнений інвалідами I і II (2%) та III групи (2%). Наприклад, на підприємстві зі 150 штатними працівниками 2% працівників повинні складати інваліди III групи (тобто 3 особи) та 2% інваліди I та II груп (також 3 особи). Таке відсоткове відношення повинно обчислюватися з урахуванням специфіки функціонування бізнес-парку.

Водночас додатково необхідно передбачити реалізацію методу заохочення для бізнес-парків, які використовують найману працю інвалідів, шляхом створення відповідних моральних і матеріальних заходів стимулювання до правомірної поведінки (податкові пільги, додаткове фінансове стимулювання у вигляді дотацій, поширення позитивної громадської думки з використанням ЗМІ на правах соціальної реклами) тощо.

Поряд з цим, при створенні бізнес парків, де відповідний відсоток будуть складати особи з інвалідністю необхідно запровадити: право постійне пільгове користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності; зменшенні розміру нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; неоподаткуванні коштів та майна, що надається у вигляді допомоги бізнес-паркам; отримання на пільгових умовах державної позики; отриманні дотацій на створення спеціальних робочих місць для безробітних осіб з інвалідністю; надання податкових канікул в межах поступального розвитку бізнес-парку; визначення пріоритетності державного замовлення на продукції та послуги, які надають бізнес-парки.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 26 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Право на працю : брошура // Головне управління юстиції у місті Києві. – К., 2012. – 25 с.
3. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
4. Малихіна Я.А. Юридичні гарантії реалізації права на працю особами віком до 18 років: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.05 / Я. А. Малихіна. – Х., 2009. – 176 с.
5. Сіряченко Н. Ю. Конкурентноспроможність інвалідів на ринку праці / Н. Ю. Сіряченко // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 3. – С. 95–97.

6. Про становище осіб з інвалідністю в Україні : національна доповідь. – К. : Міністерство соціальної політики України Державна установа науково-дослідний інститут соціально-трудових відносин, 2013. – 198 с.

7. Щур Д. Л. Особенности национальной системы квотирования рабочих мест // Кадры предприятия. – 2005. – № 12. – 112 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dis.ru/library/detail.php?ID=25847>

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО ПРАВА**
вул. Г. Кірпи, 2 А, м. Київ, 03035
Тел. 044 228-1031
E-mail: sipl@email.ua
sipl@i.ua
www.sipl.com.ua

**SCIENTIFIC INSTITUTE
OF PUBLIC LAW**
2 a, Kirpy str., Kyiv, 03035
Tel. +38 044 228-1031
E-mail: sipl@email.ua
sipl@i.ua
www.sipl.com.ua

ПРОЕКТ

Рішення

учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему «Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки»

місто Київ

15 листопада 2016 р.

Учасники Конференції, заслухавши і обговоривши доповіді виступаючих, давши оцінку розробленим Науково-дослідним інститутом публічного права Концептуальним засадам створення бізнес-парків за сприянням органів місцевого самоврядування, усвідомлюючи необхідність забезпечення економічного і соціального розвитку територій громад, створення нових робочих місць і збільшення доходів місцевих бюджетів,

УХВАЛИЛИ:

1. Науково-дослідному інституту публічного права допрацювати проект закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» із врахуванням думок учасників конференції.
2. Направити допрацьований проект закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» в Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України для впровадження його у законотворчу діяльність.
2. Звернутися до усіх фракцій і груп Верховної Ради України з проханням його підтримати.
3. Допрацьований проект закону України «Про малі виробничі бізнес-парки» направити в Кабінет Міністрів України, Адміністрацію Президента України, Міністерство промислової політики України, галузеві асоціації виробників, для лобювання його прийняття.
4. Опублікувати результати конференції у тезах доповідей.

Збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції:

Актуальність бізнесу: обговорення проекту закону України «Про малі виробничі бізнес-парки

м. Київ, 15 листопада 2016 р.

Комп'ютерна верстка: Левченко Д.С.

Підписано до друку 28.12.2016. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 8,3. Наклад 300. Зам. № 178.

Надруковано в «НДПП».
03035, Київ, а/с 115.
Тел./факс: + 38 044 228 10 31,
E-mail: sip11@ukr.net

